

Svar på revisionsrapport "Översiktlig granskning av delårsrapport 2023"

Regionens revisorer har i brev den 19 oktober 2023 bett om regionstyrelsens kommentarer och synpunkter på revisionsrapporten "Översiktlig granskning av delårsrapport 2023".

Regionstyrelsen noterar med tillfredsställelse att revisionen uppfattar att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad enligt lagens krav och god redovisningssed.

Arbete pågår för att utveckla investeringsredovisning samt driftredovisning i delårsrapporten ytterligare i enlighet med rekommendationer. Utredning fortsätter angående genomgång och klassificering av hyresavtal för att säkerställa rätt klassificering mellan operationell och finansiell leasing.

Enligt regionfullmäktiges beslut i december 2022 (§207) ska ökningen av pensionskostnader som beror på kraftig inflation, motsvarande 389 miljoner kronor, återställas över en femårsperiod (i stället för inom tre år) med hänvisning till synnerliga skäl. I revisionsrapporten görs bedömningen att detta inte överensstämmer med lagens och dess förarbetens intentioner.

Grunden till åberopandet av synnerliga skäl återfinns i regeringens proposition 23/04: I 05 vilken legat till grund för kommunallagens skrivning om synnerliga skäl vilken legat till grund för vår tolkning av lagstiftarens intentioner med lagens skrivning. I propositionen anges att "faktorer som till exempel en negativ befolkningsutveckling, hög arbetslöshet, förändringar av skatteintäkter, statsbidrags- och utjämningsystemet eller andra faktorer som det bör finnas beredskap för, utgör enligt regeringens mening inte skäl för att inte reglera ett negativt resultat".

I propositionen fastslogs också " att en kommun eller landsting inte behöver reglera ett negativt resultat när det har uppstått orealiserade förluster på värdepapper som innehas med ett långsiktigt syfte. Det kan exempelvis handla om värdepapper som innehas för pensionsändamål. Det är enligt regeringens uppfattning inte rimligt att kortsiktiga nedgångar i marknadsvärdena på värdepapper som kommunen eller landstinget enligt sin placeringspolicy har ett långsiktigt syfte med skall påverka förutsättningarna att uppnå balanskravet. Effekten skulle i så fall kunna bli mer eller mindre ogenomtänkta verksamhetsneddragningar. Regeringen anser således att kortsiktiga nedgångar inte skall behöva medföra sådana åtgärder."

Skrivningen ovan om kortsiktiga negativa orealiserade resultat-effekter och risken att dessa vid ett inkluderande i balanskravsresultatet, skulle kunna leda till mer eller mindre ogenomtänkta verksamhetsneddragningar indikerar också tydligt lagstiftarens syfte vad avser kontrollerbarhet, dvs att det man rimligtvis har förutsättningar för att kunna förutse och därmed kan bygga en beredskap för att kunna hantera utan att vidta mer eller mindre genomtänkta åtgärder för ogenomtänkta verksamhetsneddragningar.

Vid en jämförelse med orealiserade kurseffekter (som enligt kommunallagen inte ska ingå i balanskravsresultatet och därmed återställandeplikten), uppfattar vi att ett storskaligt angreppskrig i vårt närområde och dess stora effekter på inflationen är betydligt mer oväntat/oförutsägbart.

Utifrån ovanstående resonemang och lagstiftarens sannolika intentioner skulle man även kunna se det som att den del av det negativa resultatet som orsakats av den skenande inflationen skulle reducera återställandekravet helt. Effekterna på regionens förmåga att bedriva kärnverksamheten Hälso-och sjukvård, av att vidta verksamhetsneddragningar av det omfång som skulle krävas för att motverka den negativa resultatutvecklingen, vore med största sannolikhet katastrofala och det vore inte ansvarsfullt.

Till detta kommer att regionen under pandemiåren 2020-2022 generat (och därmed stärkt det egna kapitalet) ett samlat resultat om nästan +900 miljoner kronor och ett balanskravsresultat för samma period på över+ 1,2 miljarder kronor. Av detta har

kommunallagens regelverk medgett en avsättning till Resultatutjämningsreserv (som är den enda möjligheten i övrigt att reducera ett återställandekrav) med drygt 250 mnkr. Som ett alternativ till att rensa för inflationseffekter skulle man utifrån lagstiftarens intentioner kunna hävda ett återställande endast till den del som faller utanför det samlade nettot av åren 2020-2026 där såväl oförutsägbara pluseffekter av pandemi och som negativa effekter av nämnda angreppskrig föreligger.

Det bör än en gång noteras att möjligheten att inte återställa överhuvudtaget inte åberopats i beslutet utan att utgångspunkten i stället var att återställandet skulle ske på längre tid än tre år. Detta som en markering av vikten av att ett återställande av det egna kapitalet är en förutsättning för en över tid hållbar ekonomi.

Frågeställningen kring ett återställande är än mer aktuell än tidigare i och med att det samlade underskottet för såväl 2023 som de kommande åren vida överstiger tidigare bedömningar. Den tidigare bedömningen av såväl tidsaspekt som nivå kan därmed komma att revideras, utifrån en samlad bedömning av vad som är god ekonomisk hushållning både ur ett ekonomiskt och ett verksamhetsmässigt perspektiv.

Ett återställande av det egna kapitalet är och kommer fortsatt att vara grunden i att åstadkomma en över tid hållbar ekonomi.

Regionstyrelsen noterar revisionens kommentarer som härrör till indikatorer, målbedömning och samlad bedömning utifrån God ekonomisk hushållning. I sammanhanget kan nämnas att det under hösten 2023 fortgått ett arbete i riktning mot att förtydliga och förenkla målstyrningskedjan på regionövergripande nivå, exempelvis genom att;

- I ett första steg, vidareutveckla och förtydliga indikatorerna i Regionstyrelsens verksamhetsplan 2024-2026. Detta arbete kommer även att påverka regionplanens indikatorer i och med att dessa bland annat utgår från nämndernas och styrelsens valda indikatorer.
- Uppföljningsbilagans beskrivning av God ekonomisk hushållning, ingår nu i ärendet Regionplan 2024-2026, som föreslås att fastställas av regionfullmäktige (november 2023).

REGIONSTYRELSEN

Glenn Nordlund
Ordförande

Åsa Bellander
Regiondirektör